

Ilusioa berreskuratzen

Iruñeko Orfeoiak garai latzak bizi izan ditu azken urteotan; ospea galduz joan da, eta, gizartean, azken boladako arazoek baino ez dute isla izan: aurrekontu murritza, zuzendari aldaketak, abeslarien arteko elkartasunik eza eta beste.

Joan den martxoaren 8an zuzendaritza berria aukeratu zuen Iruñeko Orfeoiak, eta, horrekin batera, azken urteotan jasandako krisi sakonetik ateratzeko lehen urratsa egin zuen. Goiz da, oraindik, zuzendaritza berria aukeratu izana arazo eta gatazka guztiak bazter uzteko nahikoa ote izanen den jakiteko, baina, lehendakari eta zuzendari berrien eskutik, ilusioa berreskuratzen hasi dira Iruñeko Orfeoiko abeslariak.

Iruñeko Orfeoiaren gainbehera ulertzeko -Vianako Printzea saria eskuratu zuen 1993an, eta, lauzpabost urte geroago, Nafarroako kulturalaren horizontetik at zegoen-, arrazoi eta gertakizun ugari hartu behar dira kontuan; batetik, 1993. urtean, orfeoiko zuzendari 20 urtez izan ondoren, Jose Antonio Huartek kargua utzi egin zuela, eta, orduez geroztik, bost urtean, lau zuzendari izan dituela abesbatzak: Juan Carlos Mujika, Koldo Pastor, Pascual Aldabe eta Alfonso Huarte.

Orfeoiko kide askorentzat, bai eta abesbatzaren ibilbidea kanpotik jarraitzen duen jende askorentzat ere, zuzendari aldaketek eragin dituzte abesbatzaren barruko arazak. Aldaketok, ordea, orfeoi-

Iruñeko Orfeoia Gaiarre antzokian abesten, Pablo Sarasate orkestrarekin.

ko giro nahasiak bultzatuta gertatu dira. Abeslarien arteko elkartasunik eza, lanerako haien jarrera, eta aurrekontu murritza aipatu dituzte, besteak beste, orfeoiaren krisia azaltzeko arrazoitzat Koldo Pastor eta Pascual Aldabek, eta, biek, abesbatzak «aldaketa sakona» behar duela azpimarratu dute.

Koldo Pastor musikari eta konpositore iruindarrak ilusio handiz ekin zion Iruñeko Orfeoia zuzentzeko lanari, baina berehala jabetu zen abesbatzaren baitan zeuden

arazoez. «Abeslarien jarrera izan zen okerreza. Entseatzeko borondatea falta zen, eta abeslariak entseguetara ez badatoz, ezinezkoa da lan egitea eta abesbatza aurrera ateratzea». Pastorren ustez, bere helburuak zehaztu eta proiektu zehatza osatu beharko luke orfeoiak, proiektu hori aurkeztuz, administrazioaren eta ekimen pribatuaren dirulaguntzak eskuratu ahal izateko. Horretarako, gerentea behar-

ko luke abesbatzak, baina bere aurrekontu murritzak ezinezko bilakatzen du hori.

Egitura berritu

Iruñeko Orfeoiak bere egitura eta funtzionamendua erabat berritu behar dituela uste du Pascual Aldabek ere, eta, horretarako, estatutuak aldatzea funtsezkoa da haren hitzetan, abeslarien eta zuzendaritzako kideen arteko bereizketa ongi finkatzeko;

egun, lehendakaria bera eta gainontzeko batzordekideak abeslariak ere badira, eta, hori, oztopoa da Pascualen ustez. «Lehendakari prestijioduna eta erabat askea behar du orfeoiak, abesbatza eza-gutarazi eta harremanak lantzeko».

Conchita Zabaletak barrutik bizi izan ditu Iruñeko Orfeoiaren azken gorabeherak, 32 urte baitaramatza abesbatzan kantatzen. Frantzia eta Portugalen urtero egiten zituzten birak gogoratzen ditu, Iruñeko Orfeoiaren izen handi eta ospea, orkestra handiekin ematen zituzten kontzertu sinfonikoak, ... hartaz guztiaz ezer gutxi gelditzen da egun. Azken boladako zuzendari aldaketek eze-gonkortasuna areagotu dute orfeoian Zabaletaren ustez, eta ez dute sumatu administrazioaren eta gizartearen elkartasuna. «Erabat utzita egon gara», dio abeslariak.

Badirudi abesbatzaren baitan hasi den etapa berria aurreko urteetako arazo eta gatazkak leuntzen ari dela, eta abeslarien artean orfeoia aurrera ateratzeko gogo ber-piztu dela.

Edurne Elizondo
IRUÑEA

Mende bateko gorabeherak

107 urteko historia du atzean Iruñeko Orfeoiak; ibilbide luze horretan, gorabehera ugari izan ditu abesbatzak, tartean, azken urteotako krisia.

1865 • Iruñeko Orfeoiaren hastapenen urtea. Joaquin Maya da zuzendaria, baina abesbatza bertan behera gelditzen da karlista gerraren garaian.

1891 • Martxoaren 27an, Iruñeko katedraleko tenore Remigio Mujikak bere gain hartzen du 50 gizona osatu abesbatza zuzentzeko ardura. Urtebete geroago, 1892ko abuztuaren 27 eta 28an, Bilboko Nazioarteko Orfeioen Lehiaketan parte hartzen du Mujikaren abesbatzak, eta lehen saria eskuratu. Orfeoia jaio da.

1906 • Emakumeak abesten hasten dira.

1948 • Remigio Mujikaren lekua betetzen du Martin Lipuzkoak, 1956ra arte. Ondoren, Juan Eraso, Pedro Pirfano eta Carmelo Llorente dira zuzendari, eta 1973tik 1993ra arte, Jose Antonio Huarte.

1993 • Jose Antonio Huartek 30 urte egin zituen karguan, eta, hori dela eta, zaila da bideari zuzendari berri batekin ekitea. 1993an, Juan Carlos Mujikak hartzen du bere gain ardura. 1993an, Kulturaren Principe de Viana Saria eskuratzen du abesbatzak.

1996 • Abenduan, Mujikak utzitako lekua Koldo Pastorrek betetzen du, baina urtebete besterik ez du irauten. Atsekabetuta uzten du Orfeoia. Bere ordez Pascual Aldabe izendatzen dute zuzendari, baina hura ere, urte bakarra gelditzen da.

1998 • Azaroan, Aldabek dimisioa aurkeztu ondoren, Alfonso Huarte zuzendariordeak hartzen du Iruñeko Orfeoiaren ardura nagusia. 1999ko martxoaren 8an egindako batzarrean, Huarte karguan berretsi egiten du zuzendaritzak. Bilera horretan, halaber, zuzendaritza berria aukeratzen du orfeoiak, eta Mercedes Irujo izendatzen dute lehendakari.